

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **R. Z., M. M., P. W., Ł. L.,**

G. G.

skazanych z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej 20 maja 2024 r., na posiedzeniu bez udziału stron,

wniosku pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego E. S.A. w Ż. o wyłączenie

sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek

od udziału w sprawie R. Z., M. M., P. W., Ł. L. oraz G. G. (IV KK 96/24),

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił

wyłączyć sędzię Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie R. Z., M. M., P. W., Ł. L. oraz G. G. (IV KK 96/24).

UZASADNIENIE

Obrońcy skazanych wywiedli kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 8 lutego 2023 r., sygn. II AKa 538/21, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 14 maja 2021 r., sygn. akt IV K 194/12. Postępowanie kasacyjne zainicjowane przedmiotowym środkiem zaskarżenia toczy się przed Sądem Najwyższym pod sygnaturą IV KK 96/24.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego E. S.A. w Ż. 25 kwietnia 2024 r. złożył wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek od rozpoznawania przedmiotowej sprawy.

W uzasadnieniu wniosku podniósł, że sędzia Sądu Najwyższego Małgorzata Bednarek, wyznaczona do składu Sądu Najwyższego mającego rozpoznawać ww. kasacje, nie spełnia wymogów bezstronności i niezawisłości z powodu powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) oraz orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. W ocenie wnioskującego przedstawione okoliczności mogłyby wywołać w odbiorze zewnętrznym wątpliwości co do bezstronności tej sędzi w postępowaniu kasacyjnym.

Stanowisko swoje autor wniosku oparł o przepisy prawa unijnego i krajowego, jak również liczne orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W myśl art. 41 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 13 października 2021 r., sygn. akt II KO 30/21, podniósł, że wyłączenie sędziego zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. powinno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że skład orzekający z udziałem sędziego nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja zaistniała w rozpoznawanej sprawie.

Niewątpliwie bowiem okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Małgorzatę Bednarek, w następstwie brania udziału w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby, gdyby sędzia ta zasiadała w składzie rozstrzygającym sprawę, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), w konsekwencji do uznania, że sąd z jej

udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Stanowisko to wynika z analizy dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (por. orzeczenia ETPC w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga 43447/19, Dolińska - Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skarga 49868/19 oraz Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga 1469/20) i Sądu Najwyższego (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020; uchwała Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 września 2021 r., I KZ 29/21; 13 października 2021 r., II KO 30/21; 28 września 2022 r., IV KK 333/22; 27 lutego 2023 r., II KB 10/22). Z uwagi na to, że szerokie uzasadnienie w tym przedmiocie zawarto w pisemnych motywach przywołanych orzeczeń, ponowne przytaczanie tej argumentacji nie jest konieczne w sytuacji, w której Sąd Najwyższy rozpoznający wniosek w całości argumenty te aprobuje.

Trzeba też mieć na uwadze fakt, że sędzia Małgorzata Bednarek została pierwotnie powołana na stanowisko sędziego w Izbie Dyscyplinarnej, która była organem powiązany administracyjnie z Sądem Najwyższym, jednak sama nie miała statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/2020; uchwała składu siedmiu sędziów SN z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22).

Jak już trafnie podkreślił Sąd Najwyższy orzekający również w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego, któremu przydzielono wcześniej do rozpoznania sprawę IV KK 96/24 (postanowienie z 10 kwietnia 2024 r.) zależność od władzy politycznej tego organu budziła zastrzeżenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, co w jego ocenie mogło powodować także w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności tej Izby. W rezultacie Trybunał uznał, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce).

W zaistniałej sytuacji konieczne było wyłączenie sędzi SN Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy IV KK 96/24, bowiem nie ulega wątpliwości, że niezależnie od subiektywnego nastawienia sędzi, zachodzi wysokie

prawdopodobieństwo, iż w odbiorze zewnętrznym będzie ona uznana za sędzię niedającą gwarancji bezstronnego rozpoznania wniesionych kasacji.

[SOP]

[ms]